

Asia: VN/10321/2021

Lausuntopyyntö ehdotuksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi Helmi-elin ympäristöohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helmi-elin ympäristöohjelma

Uudenmaan ELY-keskus tukee Helmi-ohjelman tavoitteita jokaisessa Helmi-teemassa. Selkeät numeeriset tavoitteet helpottavat töiden suunnittelua ja toimien kohdentamista. Käytännön työssä yhteiset tavoitteet tulee vielä jyvittää ELY-keskuksittain.

Jotta Helmi-ohjelman mukaiset tavoitteet voidaan saavuttaa, on henkilöresurssit turvattava nykyisenkaltaisina. Helmi-ohjelmaa ei voida viedä eteenpäin esim. ELY-keskusten nykyisen virkahenkilöstön voimin.

Helmi- alueet ovat hyvä tapa keskittää hoitotoimenpiteitä kustannustehokkaasti, lisätä sidosryhmien yhteistyötä ja maanomistajien tietoisuutta. Uudenmaan ELY-keskus on huolissaan siitä keskittääkö Helmi-alueet toimenpiteet liian pienelle maantieteelliselle aluelle ja pystytäänkö toimenpiteitä tekemään tasaisesti läpi maakunnan.

Viestinnän ja sidosryhmäyhteistyön pitää olla näkyvää. Yhteistyöverkostoja on jo kyselty alueella. Helmi- ja METSO-yhteistyöverkoston yhdistäminen on toimiva konsepti alueilla, joilla METSO-yhteistyöverkosto ei ole toiminut aktiivisesti. Helmi-ohjelman näkyvyyttä valtakunnallisesti tulee kasvattaa. Luonnonhoitotoimet maastossa aiheuttavat ihmetystä ja herättävät keskustelua. Ympäristöhallinnon tulee osallistua tähän keskusteluun ja perustella ja avata toimenpiteiden merkittävyyttä.

Näiden koko Helmi-ohjelma koskevien kommenttien lisäksi Uudenmaan ELY-keskuksella on muutamia yksityiskohtaisia huomioita ohjelmatekstistä:

3. Soiden suojelu ja ennallistaminen

3.3. kohta 2. Onhan tarkoitus suojella soita myös yhtiöiden, säätiöiden tms. alueilta? Ei ainoastaan mainittujen yksityisten maanomistajien, seurakuntien ja kuntien.

Hienoa, että on jo valmiina kriteeristö muista arvokkaista soista.

4. Lintuvesien ja -kosteikkojen kunnostus ja hoito

Kappaleen 4 ingressissä (1. virke) puhutaan vesi- ja rantalinnuista. Olisi parempi puhua "vesi- ja kosteikkolinnuista". "Vesilinnut" viittaa elinympäristöön eli lintuihin, jotka elävät vesistöissä. "Rantalinnut" sen sijaan on taksonominen ryhmä lintuja (lahko Charadriiformes), joka sisältää käytännössä kahlaajat, lokkilinnut ja ruokkilinnut. Tarkkaan ottaen muotoilu "vesi- ja rantalinnut" jättää siis laskuista pois monet kosteikkolinnut, joita on mm. haikaroissa, rantakanoissa, petolinnuissa ja varpuslinnuissa. Kun edelläkin puhutaan lintuvesistä ja -kosteikoista, niin olisi luontevampaa puhua myös vesi- ja kosteikkolinnuista.

Kohdasta 4.3 (toimenpide 7) puuttuu kaksi merkittävää kunnostustoimenpidettä, joita jo tehdään Helmi-kohteilla: 1) rantaluhtien vesitalouden parantaminen ja kunnostus, joka voidaan toteuttaa esimerkiksi hajotusojastojen avulla eli ohjaamalla laskuojien tvs. vesiä luhdille (edesauttaa luhtien umpeenkasvun torjunnassa pidättämällä vettä luhdilla ja haittaa vieraspetojen liikkumista luhdilla), sekä 2) pesimäsaarekoiden raivaus ja keinotekoisien pesimäsaarien tai pesälautojen rakentaminen.

6. Metsien suojelu, ennallistaminen ja luonnonhoito

Annetaan ymmärtää, että metsien luonnonhoitoa markkinoidessa metsänomistajille puhutaan METSO-ohjelmasta. Koskeeko tämä talousmetsien luonnonhoitoa vai myös yksityisten suojelualueiden luonnonhoitoa? Jos niin tämä tieto on syytä mahdollisimman nopeasti jalkauttaa HELMI toimijoille.

Pääkkönen Satu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kämäri Iida
Uudenmaan ELY - Luonnon- ja vesiensuojeluyksikkö